

FIȘA DISCIPLINEI
INTERCULTURALITATE, ELITE ȘI IDENTITATE ÎN SEC. XX-XXI

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Studii de Populație și Istoria Minorităților
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Doctorat

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Interculturalitate, elite și identitate în sec. XX-XXI				Codul disciplinei	SD_SPIM 09
2.2. Titularul activităților de curs			Conf. univ. dr. Anca Stângaciu				
2.3. Titularul activităților de seminar			Conf. univ. dr. Anca Stângaciu				
2.4. Anul de studiu	1	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Examen	2.7. Regimul disciplinei	Obligativu
2.8. Tipul disciplinei	Disciplină fundamentală (DF)						

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					55
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
Pregătire seminare/laboratoare/proiecte, teme, refrate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat (consiliere profesională)					3
Examinări					
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				126	
3.8. Total ore pe semestru				168	
3.9. Numărul de credite				7	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Suport prezentare video
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Suport prezentare video

6. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe

1. Doctoranzii cunosc bibliografia esențială a problematicei din aria cursului referitoare la perioada interbelică, postbelică și actuală
2. Doctoranzii cunosc aspectele esențiale și relevante ale temei interculturalității, elitelor și identității
3. Doctoranzii cunosc și integrează informațiile și interpretările tematice ale cursului într-o arie mai largă istorică sau interdisciplinară
Aptitudini
1. Doctoranzii au abilitatea de a identifica surse documentare primare, de arhivă (din arhive sau institute care le pun la dispoziție, IICMER, AIO etc), colecții de documente, inclusiv online (legi, decrete CIA records), memorii, corespondență, presă, bibliografii de specialitate pe problematica identității istorice și culturale, a elitelor și interculturalității în Europa și România în sec XX-XXI
2. Doctoranzii folosesc critic și corect sursele și resursele instituționale pentru a-și susține cercetarea
3. Doctoranzii aplică cu acuritate și autonomie citările și realizează un aparat critic adecvat
Responsabilitate și autonomie
1. Doctoranzii respectă etica și metodologia cercetării științifice pe parcursul elaborării tezei de doctorat
2. Doctoranzii utilizează surse primare și secundare relevante prin folosirea regulilor de citare și interpretare adecvată
3. Doctoranzii aplică principiile eticii și integrității academice, precum și informațiile cursului pe o arie problematică mai largă

7. Conținuturi

7.1. Curs	Metode de predare-învățare	Observații
1. Surse, metodologii, gândire critică în istorie și bibliografie	Prelegere	
2. Politica externă românească între tradiții identitar-istorice și context politic	Prelegere	
3. Elita economică românească în perioada interbelică	Prelegere	
4. Elita bancară românească și străină din România în perioada interbelică și paradigma ei internațională	Prelegere	
5. Interculturalitate și elite interbelice: lectoratele de limba și literatura română în spațiul european	Prelegere	
6. Regimul dictatorial comunist și Securitatea: metode represive informativ-operative	Prelegere	
7. Securitatea, țara și exilul: identitate istorică, tradiții, minorități, instrumentalizare tematică	Prelegere	
8. Elita culturală românească din exil în confruntarea cu regimul comunist din România	Prelegere	
9. Diplomația culturală și diplomația paralelă românească în perioada regimului comunist (postbelică)	Prelegere	
10. Exilul și elita românească de la Paris, Roma, Freiburg, Londra și Washington	Prelegere	

11. Exilul românesc și european între conștiință identitară și universalitate	Prelegere	
12. Cultura română văzută din exterior. Personalități europene aflate între atașamentul pentru spațiul cultural românesc și regimurile din România. O arheologie a propagandei	Prelegere	
13. Diplomația culturală, muzeală și științifică românească în fața noilor provocări geopolitice actuale	Prelegere	
14. Migrația românească actuală: structuri și abordări identitare și generaționale	Prelegere	

Bibliografie:

- Albu, Mihaela, *Presa literară din exil. Recuperare și valorificare critică*, Iași, Timpul, 2009.
- Anghel, Remus Gabriel; Horváth, István, *Sociologia migrației. Teorii și studii de caz românești*, Iași, Polirom, 2009.
- Banu, Florian; Țăranu, Liviu, *Securitatea 1948–1989. Monografie*, vol. I, Târgoviște, Cetatea de Scaun, 2016.
- Battaglia, Gino (a cura di), *L'ortodossia in Italia. Le sfide di un incontro*, EDB, Bologna, 2011.
- Berindei, Mihnea; Dobrinu, Dorin; Goșu, Armand, *Istoria comunismului din România. Documente. Perioada Gheorghe Gheorghiu-Dej [1945–1965]*, vol. I, București, Humanitas, 2009, *Perioada Nicolae Ceaușescu [1965–1971]*, vol. II, Iași, Polirom, 2012; *Perioada Nicolae Ceaușescu [1971–1975]*, vol. III, Iași, Polirom, 2016.
- Betea, Lavinia, *Mentalități și remanențe comuniste*, București, Nemira, 2005.
- Bottomore, Tom, *Elites and Society*, London, C. A. Watts, 1964.
- Burcea, Carmen, *Diplomație culturală. Prezențe românești în Italia interbelică*, București, Institutul Cultural Român, 2005.
- Calafeteanu, Ion, *Exilul românesc. Erodarea speranței. Documente (1951–1975)*, București, ed. Enciclopedică, 2003.
- Coenen-Huther, Jacques, *Sociologia elitelor*, traducere de Mihai Ungurean, Iași, Polirom, 2007.
- Deletant, Dennis, *România sub regimul comunist*, București, 1997.
- Dobre, Dumitru; Taloș Dan, *Români în exil, emigrație și diaspora. Documente din fosta arhivă a CC al PCR*, București, Pro Historia, 2006.
- Dobre, Florica (coord.); Banu, Florian; Bărbulescu, Theodor; Ivan Duică, Camelia; Țăranu, Liviu, *Securitatea. Structuri-cadre, obiective și metode*, vol. I, București, Ed. Enciclopedică, 2006.
- Florin, Abraham; Mioara, Anton; Marilena, Apostolescu; Octavian, Roske, *Mecanisme represive în România, 1945–1989. Dicționar biografic*, vol. I-IX, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2001.
- Iftimoaei, Ciprian, *Sociologia elitelor. Abordări clasice și contemporane*, Iași, Institutul European, 2024.
- Marinescu, Aurel Sergiu, *O contribuție la istoria exilului românesc*, vol VII, București, Vreimea, 2011.
- Mihăilescu, Ioan, „Elite economice și elitele politice”, *Sociologie Românească*, nr. 1(4), 2003, pp. 9–20.
- Petcu, Adrian Nicolae (coord.), *Partidul, Securitatea și cultele: 1945–1989*, București, Nemira, 2005.
- Renzi, Lorenzo, „Ramiro Ortiz tra Italia e Romania (Ramiro Ortiz între Italia și România)”, in *Le piccole strutture. Linguistica, poetica, letteratura (Micile structuri. Lingvistică, poetică, literatură)*, Bologna: Il Mulino, 2009.
- Sola, Giorgio, *La teoria delle élites*, Bologna, Il Mulino, 2000.
- Stângaciu, Anca, *Dialoguri esențiale din exil*, Editura Polirom, 2025.
- Stângaciu, Anca, *Exilul greco-catolic în arhivele Securității*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2024.
- Stângaciu, Anca, *Investiții și investitori italieni în România (1919–1952)*, Cluj-Napoca, EFES, 2006.
- Stângaciu, Anca, *Securitatea și exilul intelectualilor români în Italia*, Cluj-Napoca, EFES, 2019.
- Stângaciu, Anca, „La migration des intellectuels roumains en Italie: une approche économique, professionnelle et identitaire”, *Synergies Roumanie*, Évreux - France, no. 16, 2021, pp. 155-179.
- Troncotă, Cristian, *Istoria Securității regimului comunist din România, 1948– 1964*, București, 2003.

Turcuș, Veronica, *Școala Română din Roma: (1922–1947)*, Școala Ardeleană, 2016.
Vagnini, Alessandro, *Romania e Italia: una difficile amicizia 1914-1920*, Roma: Carocci editore, 2021.
Vasile, Cristian, *Între Vatican și Kremlin. Biserica Greco-Catolică în timpul regimului comunist*, București, editura Litera, 2023.

7.2. Seminar/laborator	Metode de predare- învățare	Observații
1. O perspectivă internațională a bibliografiei problematicei cursului	Expunere, analiză, dezbateri	
2. Accademia di Romania și Institutul Italian de Cultură de la București	Expunere, analiză, dezbateri	
3. Dimensiunea socială și culturală a elitei economice interbelice. Societățile de asigurări	Expunere, analiză, dezbateri	
4. Structuri ale elitei bancare străine aflate în legătură cu mediul politic și diplomatic românesc din perioada interbelică	Expunere, analiză, dezbateri	
5. Paradigma <i>italianità</i> și <i>romanità</i> văzută prin prisma lectoratelor de limba și literatura română dinafara României în perioada interbelică	Expunere, analiză, dezbateri	
6. Tehnici de propagandă, metode de compromitere, discreditare, diversiune, atragere la colaborare și alte acțiuni informativ-operative ale Securității (DIE) după 1952	Expunere, analiză, dezbateri	
7. Securitatea și instrumentalizarea: tematica naționalistă și minoritățile	Expunere, analiză, dezbateri	
8. Asociații, societăți și structuri culturale românești din exil: Fundația Iuliu Maniu de la New York, Fundația Carol I din Franța, Biblioteca Română de la Freiburg, Editura Jon Dumitru Verlag de la München, Societatea Academică Română de la Roma	Expunere, analiză, dezbateri	
9. Forme și metode ale diplomației paralele în perioada regimului comunist: mecanisme, canale, actori	Expunere, analiză, dezbateri	

10. Esența acțiunilor elitei românești din principalele centre ale exilului	Expunere, analiză, dezbateri	
11. Mari personalități ale exilului și culturii române	Expunere, analiză, dezbateri	
12. Promovarea culturii române prin figuri străine recunoscute ale spațiului mondial	Expunere, analiză, dezbateri	
13. Instrumente de promovare eficientă ale diplomației române actuale	Expunere, analiză, dezbateri	
14. Migrația românească actuală, fenomen, stil de viață, sistem de valori identitare, rețele profesionale	Expunere, analiză, dezbateri	

Bibliografie:

- Anisescu, Cristina; Moldovan, Silviu; Matiu, Mirela (coord.), „*Partiturile*” *Securității. Directive, ordine, instrucțiuni (1947–1987)*, București, Nemira, 2007.
- Basciani, Alberto, „Successo e appannamento dell’immagine di Nicolae Ceaușescu in Italia 1964-1989”, în D’Alessandri, Antonio; Guida, Francesco, *L’Europa e il suo Sud-Est*, 2015.
- Bolovan, Ioan; Bolovan, Sorina (coord.), *Sabin Manuilă. Istorie și demografie. Studii privind societatea românească între secolele XVI-XX*, Cluj-Napoca, Fundația Culturală Română, 1995.
- Bottoni, Stefano, *Transilvania roșie. Comunismul român și problema națională 1944–1965*, Cluj-Napoca, Kriterion, 2010.
- Bucur, Marius, *Din istoria Bisericii Greco-Catolice Române (1918–1953)*, Cluj-Napoca, Accent, 2003.
- Budeancă, Cosmin; Olteanu, Florentin (coord.), *Stalinizare și destalinizare. Evoluții instituționale și impact social*, Iași, Polirom, 2014, disponibil și pe [books.google.ro].
- Busino, Giovanni, *Élites et élitisme*, Paris, PUF, 1991.
- Calafeteanu, Ion, *Politică și exil. Din istoria exilului românesc, 1946–1950*, București, ed. Enciclopedică, 2000.
- Canavero, Alfredo, „La stampa vaticana e la persecuzione dei cattolici in Romania (1945–1952)”, *Transylvanian Review*, 2 (supplement), 2023.
- Cârja, Ioan, *La Santa Sede e l’identità nazionale romana nel contesto della fondazione del Vescovado di Hajdudorogh* (1912), în “Anuarul Institutului Italo-Român de Studii Istorice, I, Cluj-Napoca, 2004, p. 152-161.
- Caroli, Giuliano, „Italia e Romania, destini opposti all’alba della Guerra fredda”, în Caccamo, Francesco (ed.), *In un continente diviso. L’Italia, l’Europa orientale e la discesa della cortina di ferro*, FrancoAngeli, Milano, 2021.
- Cipăianu, George, *Catholicism și comunism în România: 1946–1955: o perspectivă diplomatică franceză*, Cluj-Napoca, editura Argonaut, 2015.
- Dănilă, Ioan, „Romanitate, românitate, românistică în cazul Gheorghe Caragață”, în *The Proceedings of the „European Integration – Between Tradition and Modernity” Congress*, 2, Targu-Mureș ed. Universității „Petru Maior”, 2007, pp. 257–264.
- Di Quirico, Roberto, *Le banche italiane all’Estero 1900 1950. Espansione bancaria all’estero e integrazione finanziaria internazionale nell’Italia degli anni tra le due guerre*, Fucecchio: European Press Academic Publishing, 2000.
- Gârdan, Gabriel Viorel; Cosmuța, Cosmin, „Exil anticomunist și dizidență religioasă. Relațiile dintre românii ortodocși din Statele Unite și Biserica Ortodoxă Română în perioada regimului comunist”, în Gheorghe Șanta, Dacian But-Căpușan (coord.), *Teologie, pastorație, istorie. Omagiu Pr. Conf. Dr. Dorel Man la împlinirea vârstei de 60 de ani*, Cluj-Napoca, editura Renașterea, 2014.
- Lăzărescu, George, *Prezențe românești în Italia*, Bucarest: 100+Gramar, 2004.

Petcu, Adrian Nicolae, „Culte din România în anii '80-date statistice”, în *Dosarele istoriei*, 9, nr. 5, 2004, București, pp. 61–63.

Sergio, Marialuisa Lucia, „Bucarest, La porta orientale della diplomazia italiana?”, *Studia Politica. Romanian Political Science Review*, XIV, nr. 2, 2013, pp. 327–363.

Sima, Ana, *Affirming Identity. The Romanian Greek-Catholic Church at the Time of the First Vatican Council*, Vita e Pensiero, Milano, 201.

8. Evaluare

Tip activitate	8.1 Criterii de evaluare	8.2 Metode de evaluare	8.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participări la curs și	Realizarea unui referat de evaluare la finalul cursului	50%
10.5 Seminar/laborator	Intervenții și opinii în cadrul dezbaterilor de seminar		50%
10.6 Standard minim de performanță			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

 Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă								
1 FĂRĂ SĂRĂCIE	2 FOAMETE „ZERO”	3 SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTĂRE	4 EDUCATIE DE CALITATE	5 EGALITATE DE GEN	6 APĂ CURATĂ ȘI SANITATIE	7 ENERGIE CURATĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE	8 MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ	9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ
10 INEGALITĂȚI REDUSE	11 ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE		13 ACȚIUNE CLIMATICĂ		15 VIAȚA TERESTRĂ	16 PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE	17 PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR	

Data completării:
21.09.2026

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:
...

Semnătura directorului de departament

.....